अवाप्य सत्कारमतीव तेभ्यः प्रोवाच कस्य प्रथिताः स्थ गोपाः। ऊचुस्ततस्तेऽभ्युपगम्य सर्व्वे धनं तवेदं विहितं सुतस्य।
देशेषु देशेषु स पूज्यमानस्तांश्चैव शृण्वन् मधुरान् प्रलापान्। प्रशान्तभूयिष्ठरजाः प्रविष्टः समाससादाङ्गपतिं पुरस्थं।
स पूजितस्तेन नरर्षभेण ददर्श पुत्त्रं दिवि देवं यथेन्द्रं। शान्तां सुषाञ्चैव ददर्श तत्र सौदामिनीमुच्चरन्तीं यथैव।
ग्रामांश्च घोषांश्च सुतस्य दृष्ट्वा शान्ताञ्च शान्तोऽस्य परः स कोपः। चकार तस्यैव परं प्रसादं विभाण्डको भूमिपतेर्नरेन्द्र।
स तत्र निक्षिप्य सुतं महर्षिरुवाच सूर्य्याग्निसमप्रभावः। जाते तु पुत्त्रे वनमेवाव्रजेथा राज्ञः प्रियाण्यस्य सर्व्वाणि कृत्वा। २००९०
स तद्वचः कृतवानृष्यशृङ्गो ययौ च यत्रास्य पिता बभूव। शान्ता चैनं पर्य्यचरन्नरेन्द्र खे रोहिणी सोममिवानुकूला।
अरुन्धती वा सुभगा वशिष्ठं लोपामुद्रा वा यथा ह्यगस्त्यं। नलस्य वै दमयन्ती यथाऽभूद्यथा शची वज्रधरस्य चैव।
नारायणीवेन्द्रसेना बभूव वश्या नित्यं मुद्गलस्याजमीढ। तथा शान्ता ऋष्यशृङ्गं वनस्थं प्रीत्या युक्ता पर्य्यचरन्नरेन्द्र।
तस्याश्रमः पुण्य एषोऽवभाति महाह्रदं शोभयन् पुण्यकीर्त्तिः। अत्र स्नातः कृतकृत्यो विशुद्धस्तीर्थान्यन्यान्यनुसंयाहि राजन्।
इतिश्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि ऋष्यशृङ्गोपाख्याने त्रयोदशाधिकशततोऽध्यायः॥ ११३॥
॥ वैशम्पायन उवाच॥ ततः प्रयातः कैशिक्याः पाण्डवो जनमेजय। आनुपूर्व्येण सर्व्वाणि जगामायतनान्यथ। २००९५
स सागरं समासाद्य गङ्गायाः सङ्गमे नृप। नदीशतानां पञ्चानां मध्ये चक्रे समाप्लवं।
ततः समुद्रतीरेण जगाम वसुधाधिपः। भ्रातृभिः सहितो वीरः कलिङ्गान् प्रति भारत।
॥ लोमश उवाच॥ एते कलिङ्गाः कौन्तेय तत्र वैतरणी नदी। यत्रायजत धर्म्मोऽपि देवाञ्छरणमेत्य वै।
ऋषिभिः समुपायुक्तं यज्ञियं गिरिशोभितं। उत्तरं तीरमेतद्धि सततं द्विजसेवितं।
समानं देवयानेन पथा स्वर्गमुपेयुषः। अत्र वै ऋषयोऽन्येऽपि पुरा क्रतुभिरीजिरे। २१०००
अत्रैव रुद्रो राजेन्द्र पशुमादत्तवान्मखे। पशुमादाय राजेन्द्र भागोऽयमिति चाब्रवीत्।
हृते पशौ तदा देवास्तमूचुर्भरतर्षभ। मा परस्वमभिद्रोग्धा मा धर्म्मान् सकलान् वधीः।
ततः कल्याणरूपाभिर्व्वाग्भिस्ते रुद्रमस्तुवन्। इष्ट्वा चैनं तर्पयित्वा मानयाञ्चक्रिरे तदा।
ततः स पशुमुत्सृज्य देवयानेन जग्मिवान्। तत्रानुवंशो रुद्रस्य तन्निबोध युधिष्ठिर।
अयातयामं सर्व्वेभ्यो भागेभ्यो भागमुत्तमं। देवाः सङ्कल्पयामासुर्भयाद्रुद्रस्य शाश्वतं। २१००५
इमां गाथामत्र गायन्नपः स्पृशति यो नरः। देवयानोऽस्य पन्थाश्च चक्षुषाऽभिप्रकाशते।
॥ वैशम्पायन उवाच॥ ततो वैतरणीं सर्व्वे पाण्डवा द्रौपदी तथा। अवतीर्य्य महाभागास्तर्पयाञ्चक्रिरे पितॄन्।
॥ युधिष्ठिर उवाच॥ उपस्पृश्येह विधिवदस्यां नद्यां तपोबलात्। मानुषादस्मि विषयादपेतः पश्य लोमश।
सर्व्वान् लोकान् प्रपश्यामि प्रसादात्तव सुव्रत। वैखानसानां जपतामेष शब्दो महात्मनां।
॥ लोमश उवाच॥ त्रिशतं वै सहस्राणि योजनानां युधिष्ठिर। यत्र ध्वनिं शृणोष्येनं तुष्णीमास्व विशाम्पते। २१०२०
एतत् स्वयम्भुवो राजन् वनं दिव्यं प्रकाशते। यत्रायजत राजेन्द्र विश्वकर्म्मा प्रतापवान्।
यस्मिन् यज्ञे हि भूर्दत्ता कश्यपाय महात्मने। सपर्व्वतवनोद्देशा दक्षिणार्थे स्वयम्भुवा।
अवासीदत्र कौन्तेय दत्तमात्रा मही तदा। उवाच चापि कुपिता लोकेश्वरमिदं प्रभुं।
न मां मर्त्याय भगवन् कस्मैचिद्दातुमर्हसि। प्रदानं मोघमेतत्ते यास्याम्येषा रसातलं।